

Provincie Noord-Brabant
College van Gedeputeerde Staten
T.a.v. de heer J. van Kleef
Postbus 90151
5200 MC 's-HERTOGENBOSCH

Datum:	Kenmerk:	Onderwerp:
14 maart 2017	142746	Notitie Reikwijdte en Detailniveau Omgevingsvisie

Geachte heer Van Kleef,

Graag komen wij tegemoet aan uw verzoek om een advies over de Notitie Reikwijdte en Detailniveau, getiteld 'Invloed van de Brabantse Omgevingsvisie op de leefomgeving' (brief 30 januari 2017, kenmerk C2202590/ 4141080).

BrabantAdvies adviseert tijdens het gehele proces van de ontwikkeling van de omgevingsvisie. Dit advies is onderdeel daarvan. Het bouwt voort op onze [reflectie op het startdocument van de omgevingsvisie van eind 2016](#).

Bij de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) hebben we een aantal algemene aandachtspunten, nl.:

Ambitie en focus

De provincie heeft een eerste focus aangebracht in het eind 2016 vastgestelde startdocument. Er zijn daarbij vier focusopgaven gedefinieerd: Brabant, verbonden / Brabant, klimaatzeker / Brabant, welvarend en Brabant, vernieuwt samen. Het zijn nog brede, weinig uitgewerkte thema's. Breng nader focus aan en kies voor ambitieuze doelen en onderwerpen waarmee je voor Brabant echt het verschil gaat maken. Het kan vertaald worden in doelen als Brabant energieneutraal in 2050, een versnelde realisatie van het Brabants natuurnetwerk in 2020 (in plaats van 2027) en een veehouderij die in 2020 echt in evenwicht met zijn omgeving opereert. Hiermee wordt duidelijk welke zaken voor de toekomst van Brabant urgent zijn en wat Brabant gaat veranderen. Het is van belang daarbij de keuzemogelijkheden, alternatieven en hun effecten in beeld te brengen, op basis waarvan (o.a. door het provinciaal bestuur) keuzes gemaakt kunnen worden. Redeneer daarbij cross-sectoraal vanuit kansen van de leefomgeving, van natuur, milieu en gezondheid in plaats van ze te zien als een hindermacht. Kijk bijvoorbeeld naar de mogelijkheden om gezondheid in de Brabantse leefomgeving te bevorderen naast de noodzaak van het beschermen van die gezondheid.

Verwachtingen

De indruk wordt gewekt dat er via de omgevingsvisie veel ruimte is, c.q. gaat komen. Anderzijds wordt benadrukt dat veel van de Brabantse leefomgeving verankerd is in regelgeving (de zogenaamde basistaken). Breng in beeld waar nog de 'vrijheid' ligt, waar ruimte ligt binnen de marges van wettelijke

verplichtingen en een aantal autonome ontwikkelingen waarop je als provincie nauwelijks invloed hebt. En geef aan hoe de Brabantse Omgevingsvisie binnen die vrijheidsmarges het verschil kan maken.

Overzicht en duidelijkheid

Van de buitenkant wordt het proces van de omgevingsvisie ervaren als een open maar ook diffuus proces. Het heeft tot nu toe een hoog abstractieniveau waardoor de praktische consequenties niet duidelijk zijn. Ook het nu gelijktijdig in gang zetten van een MER traject (via de NRD) maakt de zaak er niet duidelijker op. Wie doet wat, wie heeft het overzicht, hoe kun je daarop sturen en hoe is het beïnvloedbaar? Hoe is het proces van bijsturen geregeld, bestuurlijk en ambtelijk? Betekent het bijvoorbeeld dat de visie van een aantal gemeenten integraal overgenomen wordt in een provinciale omgevingsvisie? Hoe zorg je voor een uitwerking van de één-overheidsgedachte waarbij het samen optrekken van bijvoorbeeld gemeenten met provincie en waterschap voorop staat?

Participatie

Het is een goede zaak om Brabanders te betrekken bij de ontwikkeling van omgevingsvisie. Het is een kans om als provincie zichtbaar te zijn naar andere overheden, maatschappelijke organisaties, burgers en bedrijven. Zorg wel dat deelnemers het gevoel krijgen dat hun bijdrage er toe doet en hoe dit in het proces een plaats krijgt. Met andere woorden: zorg voor een zorgvuldige betrokkenheid. Juist voor nieuwe deelnemers is het van belang dit duidelijk te schetsen. Het betrekken van veel partijen hoeft niet te betekenen dat de omgevingsvisie een grijs compromis is. Durf te kiezen en ga niet voor het 'gemak' van consensus.

Visie en uitvoeringsmogelijkheden

Een visie geeft richting aan de toekomst van de Brabantse leefomgeving en is noodzakelijk om partijen en mensen te binden aan doelen. Een visie krijgt pas maatschappelijk draagvlak als de uitvoering van de korte termijnmaatregelen geloofwaardig past in die visie. Onderzoek wat het op korte termijn betekent, welk resultaat geboekt kan / gaat worden, bijvoorbeeld hoe de situatie er over drie jaar uitziet. En zorg voor adequate monitoring van proces en (tussen)resultaten.

Verbinding binnen en buiten Brabant

Het is nodig om een omgevingsvisie voor Brabant ruimtelijk en sociaal-economisch te verbinden met andere provincies (bv met Zeeland, Gelderland en Limburg), met stedelijke regio's als Randstad, België (Antwerpen) en Duitsland (Ruhrgebied). Denk hierbij bijvoorbeeld aan thema's als bereikbaarheid, onderwijs, natuur en arbeidsmarkt. Maar dit geldt ook binnen Brabant voor de verbinding tussen stad en het omringend landelijk gebied.

Werk toe naar een integraal werkende organisatie

De ambitie is om een samenhangende en integrale omgevingsvisie te ontwikkelen en dit op een vernieuwende manier te doen. Bij dit proces hoort ook een bijpassende ambtelijke en bestuurlijke provinciale organisatie. Lukt het om de open en uitnodigende stijl ook naar de inhoud door te vertalen? Er is voor het integraal bezig zijn met de leefomgeving een cultuuromslag in werken nodig. Het gaat dan om grotere thema's zoals klimaat, veiligheid, digitale samenleving en gezondheid. Nu het meer over de inhoud gaat, bestaat de zorg dat er verkokerd te werk wordt gegaan vanuit de opbouw van de regelgeving en organisatie, vanuit natuur-, milieu-, water- en ruimtelijke ordenings-doelen. We roepen op om werkelijk te komen tot integraliteit. Er is, zoals ook het bestuursakkoord ademt, een

mobiliserende manier van werken nodig (zie ook de [reflecties van BrabantAdvies op de Midterm review op de vernieuwende manier van werken](#) uit het bestuursakkoord, februari 2017).

Inhoud

Eerder hebben wij u aangegeven dat BrabantAdvies zelf vier thema's uitwerkt als input voor het focussen van de Brabantse Omgevingsvisie. Dat zijn krimp en groei, kwaliteit van samenleving, gezondheid en leefomgeving en klimaatadaptatie. Het zijn voor Brabant belangrijke thema's met een duidelijke wisselwerking met de fysieke leefomgeving.

Hieronder geven wij nog enkele specifieke aandachtspunten bij het MER en het beoordelingskader.

MER als instrument

Het is goed te anticiperen op de nieuwe Omgevingswet en via een pilot te kijken hoe het MER verder ontwikkeld kan worden. Zo kan de beweging naar een bredere scope van het MER positief genoemd worden. Dit sluit aan bij de vaak gehoorde wens om bij het MER ook andere maatschappelijke aspecten in beeld te brengen. Maar maak dan wel duidelijk hoe dit zich verhoudt met de oorspronkelijke functie van het MER. Het gevaar bestaat dat het te complex wordt, dat er zo uitvoerig en breed getoetst wordt dat het uiteindelijke effect van een maatregel niet meer duidelijk is.

Referentiesituatie

Hoe gaat de referentiesituatie van de omgevingsvisie goed in beeld komen? Hoe wegen we bijvoorbeeld de impact van digitalisering, klimaatverandering en volksgezondheid mee? Dit zijn ontwikkelingen met een grote mate van onzekerheid voor de toekomst van Brabant. Te overwegen is hiervoor een kwalitatieve analyse (argumentatie) te hanteren in plaats van een kwantitatieve (cijfers).

Beoordelingskader

Het voorgestelde beoordelingskader is over het algemeen traditioneel en sectoraal ingevuld. We constateren hiermee een spanning met thema's als slimme mobiliteit, ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid. Voorop zal moeten staan wat de provincie wil bereiken en wat zij wil gaan doen. Een optie is om stapsgewijs een kader te ontwikkelen met daarin opgenomen wat de maatschappij belangrijk vindt, naast de punten die volgens de regelgeving moeten. Neem daarbij ook doelbereik en resultaatgerichtheid als criteria op.

Grofmazig en complex

De indeling van de focusopgaven (hoog - minder hoog & actief - passief) lijkt te grofmazig om het MER goed te kunnen uitvoeren. Het is niet duidelijk waar hoog en minder hoog voor staan, hoe kom je tot een objectieve interpretatie hiervan? De huidige opzet van het beoordelingskader oogt complex om tot een werkbaar model te komen. Er zitten zodanig veel componenten in dat het ruimtelijk in beeld brengen over verschillende gebieden van Brabant zeer tijdrovend dreigt te worden. Daarnaast is het de vraag hoe de verschillende thema's tegen elkaar af te wegen.

Tot zover onze observaties op de NRD Omgevingsvisie.

Wij blijven met u graag in gesprek over de Brabantse omgevingsvisie o.a. door onze inhoudelijke inbreng vanuit de thema's krimp en groei, kwaliteit van samenleving, gezondheid en leefomgeving en klimaatadaptatie.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Pieter van Geel', with a long horizontal flourish extending to the right.

Pieter van Geel,
voorzitter Provinciale Raad voor de Leefomgeving
namens College van Overleg BrabantAdvies

i.a.a.: - Provinciale Staten t.a.v. de griffie, mevrouw K. ten Cate
- Kennis & Onderzoek, mevrouw A. Broekema